

מלאכות צידה ושחיטה בעכברים ויתושים

שוע"ר סי' שטז

א צידה היא מאבות מלאכות, שהיתה במשכן בתחשים וחלזון. ואינו חייב עליה אלא כשאין הניצוד מחוסר עוד צידה אחר צידה זו, דהיינו שצד אותו למקום שיוכלו לתפסו שם בקל, ואינו צריך לומר הבא מצודה ונצודנו, דהיינו שאינו צריך לבקש שם תחבולות לתופסו...

וכל הצד למקום שהניצוד מחוסר שם צידה עדיין, אע"פ שהוא פטור, אסור מדברי סופרים. והצד ממקום שהוא מחוסר צידה שם, חייב. וממקום שאינו מחוסר צידה ... יש אוסרים גם משום איסור צידה מדברי סופרים.

ז אם צד דבר שאין במינו ניצוד, כגון צרעין וזבובים ויתושים וכיוצא באלו, שאין דרך העולם לצוד מינים אלו, מפני שאין בהם צורך, אע"פ שהוא צד אותם לצורך פטור. אבל אסור מדברי סופרים.

ו הפורש מצודה ובשעת פרישתו נכנסה חיה לתוכה, חייב. אבל אם נכנסה אחר כך לתוכה, פטור, מפני שבשעת פרישתו אינו ידוע אם יצוד אם לאו, אבל אסור מדברי סופרים. ולפיכך אסור להעמיד בשבת המצודה לצוד בה עכברים.

ז צבי שנכנס לבית מאליו ונעל אחד הדלת בפניו, אפילו לא נעלה במנעל אלא שגפפה בלבד, והוא בענין שהצבי שמור בכך שלא יוכל לברוח, חייב, מפני שזהו צידתו.

יג שחיטה היא מאבות מלאכות שהיתה במשכן באילים ותחשים. ולא שחיטה בלבד אלא כל הנוטל נשמה לאחד מכל מיני חיה בהמה ועוף ודג ושרץ בין בשחיטה בין בנחירה בין בהכאה חייב. החונק את החי עד שימות הרי זה תולדת שוחט. לפיכך אם נטל דג מן ספל של מים והניחו עד שמת חייב משום חונק.

יד נטילת נשמה שחייבין עליה, לא עד שיטול כל נשמת החי, אלא אפילו נטל מקצת נשמה, חייב, כגון המוציא דם מאחד מאברי החי חייב משום נטילת נשמה שבאותו מקום כי הדם הוא הנפש.

טו ולא עד שיצא דם ממש אלא אפילו החובל באחד מאברי החי עד שנצרר הדם תחת העור, אף על פי שלא יצא לחוץ חייב, לפי שהיא חבורה שאינה חוזרת, שכיון שנצרר הדם תחת העור שוב לא יוכל לחזור למקומו, אלא שהעור מעכבו עתה מלצאת לחוץ, וחייב משום נטילת הדם שבאותו מקום.

יח כל שאינו מזיק הגוף אלא שמצער בלבד, כגון צרעה וזבוב ויתושין ופרעושין וכיוצא בהן, אסור לצודן ... אבל אם הוא עוקצו כבר, מותר ליטלו בשעת עקיצתו ולהשליכו, שכשנוטלו בשעת עקיצתו אינו כמתכוין לצידה, אלא כמתעסק בו שלא יעקצנו, ולא גזרו בזה אפילו במקום צער בלבד, כיון שהוא דבר שאין במינו ניצוד ... ויש מתירין לצוד ... אפילו מעל חלוקו מבחוץ מותר לצודו, כיון שהחלוק הוא סמוך לבשר ואפשר שיבא הפרעוש משם לבשר ויעקצנו. אבל אם הפרעוש הוא על האדם באותו ענין שאין לחוש שיעקצנו, שהוא על בגד העליון מבחוץ, אסור לתפסו שם. אבל מותר להפילו מעליו על ידי ניעור.

יט וכל זה לענין צידת הפרעוש. אבל להרגו אסור לדברי הכל, אפילו הוא על בשרו ועוקצו, שמשום צער בעלמא לא התירו אלא צידתו, לפי שאין במינו ניצוד, ולכן אין צידה זו חשובה מלאכה כלל. אבל הריגתו היא מלאכה גמורה, אלא שאינו צריך לגופו, ויש אומרים שפטור עליה, מכל מקום אסורה מדברי סופרים, ולא התירוה משום צער בעלמא הואיל ועיקרה מן התורה, דהיינו אם צריך לגופה.

כ שבמשכן לא היתה נטילת נשמה אלא באילים ותחשים וחלזון.

כד חיה ועוף הגדילים ברשותו של אדם, כגון מי שמגדל צביים בביתו או בחצירו, או אווזים ותרנגולים ויונים, הצדן בשבת פטור, שהרי ניצודין ועומדין הן ... ומכל מקום מדברי סופרים אסור לצודן.

כה וכל זה בחיה ועוף, אבל בהמות הגדילים ברשותו של אדם מותר לצודן אפילו מרשות הרבים.

וחתול דינו כשאר חיה ואסור לצודו אלא על דרך שנתבאר.